
Vergaderjaar 2012–2013

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1204

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 december 2012

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, het verslag aan van de Raad Buitenlandse Zaken van 10 december 2012.

De minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

Midden-Oosten Vredesproces (MOVP)

Mede in het licht van de recente ontwikkelingen benadrukte de Raad het belang van het hervatten van directe en substantiële vredesbesprekingen. Beide partijen moeten zich onthouden van stappen die het vertrouwen in en de levensvatbaarheid van een twee-statenoplossing ondermijnen. De EU staat klaar om een bijdrage te leveren aan een eventuele hervatting van het vredesproces in 2013, samen met de VS en andere internationale partners, waaronder het Kwartet.

De Raad keurde in sterke bewoordingen de Israëliëse aankondiging van bouwplannen in nederzettingen, met name in het zogenaamde E1-gebied ten oosten van Jeruzalem, af. Implementatie van de voornemens ten aanzien van E1 zou de totstandkoming van een levensvatbare Palestijnse staat en daarmee een twee-statenoplossing, vrijwel onmogelijk maken. Tevens riepen de ministers Israël op om geen stappen te zetten die de financiële situatie van de PA ondermijnen. De ministers deden een beroep op de PA om de door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) toegekende statusverhoging tot «*Observer State*» op een constructieve manier te gebruiken en geen stappen te zetten die het wantrouwen tussen partijen versterken en de kans op een onderhandelde oplossing verkleinen.

Tenslotte verwelkomden de ministers het bereikte staakt-het-vuren in Gaza en Israël. Zij prezen de inspanningen van Egypte en anderen die een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming daarvan. De ministers onderstreepten de bereidheid van de EU om bij te dragen aan de sociaaleconomische ontwikkeling van Gaza en het tegengaan van wapensmokkel, door inzet van de instrumenten die de EU ter beschikking staan, inclusief de eventuele reactivering van de EUBAM Rafah missie, en het onderzoeken van andere mogelijkheden.

De Raad herhaalde zijn oproep tot intra-Palestijnse verzoening achter President Abbas conform de Kwartetbeginselen. Op initiatief van minister Timmermans sprak de Raad zijn afkeuring uit over de opruiende verklaringen van Hamas leiders die het bestaansrecht van Israël ontkennen.

Zuiderburen

Syrië

De ministers herhaalden hun zorg over de verslechterende situatie in Syrië en de *spill-over* effecten van de crisis in Syrië op de buurlanden. Zij toonden zich in het bijzonder bezorgd over mogelijk gebruik en verplaatsing van chemische wapens in Syrië. Zij veroordeelden het geweld, inclusief terroristische aanvallen en de recente aanslag op een UNDOF-konvooi. Zij steunden de inspanningen van speciaal gezant Brahimi van de Verenigde Naties en de Arabische Liga om een politieke oplossing te vinden voor de crisis. Tevens herhaalden zij hun oproep aan alle leden van de VN-Veiligheidsraad om hun verantwoordelijkheid te nemen.

De ministers hadden een ontmoeting met Moaz Al-Khatib, voorzitter van de *National Coalition for Syrian Revolutionary and Opposition Forces* («de Coalitie»). De Raad accepteert deze als legitieme vertegenwoordigers van het Syrische volk. In Benelux-verband en in samenspraak met Duitsland heeft Nederland aangegeven de Coalitie te beschouwen als de legitieme vertegenwoordiger van het Syrische volk, nadat eerder het Verenigd

Koninkrijk, Frankrijk, Spanje en Italië de coalitie hadden erkend als de enige legitieme vertegenwoordiger van het Syrische volk. De Raad verwelkomde de inspanningen van de Coalitie op het gebied van operationaliteit en inclusiviteit en riepen de Coalitie op om deze inspanningen voort te zetten, vast te houden aan de principes van mensenrechten, inclusiviteit en democratie, en samen te werken met alle oppositiegroeperingen en alle geledingen van de Syrische maatschappij. Tevens spoorden de ministers de Coalitie aan om samen te werken met Brahimi en een geloofwaardig alternatief te vormen voor het huidige regime door te werken aan een plan voor een politieke transitie in Syrië. Al-Khatib schetste zijn inspanningen om de inclusiviteit van de Coalitie te vergroten en riep de EU op om bij te dragen aan het vinden van een politieke oplossing. Hij sprak duidelijk uit de ideeën van moslim extremisten te verwerpen en religieuze tolerantie voor te staan.

De EU blijft de versterking van het maatschappelijk middenveld in Syrië bevorderen. Tevens benadrukte de Raad het belang van steun aan lokale civiele structuren in Syrië.

De ministers blikten vooruit naar de bijeenkomst van de *Friends of Syria* in Marrakech op 12 december die dient om de internationale druk op het Syrisch regime op te voeren en steun uit te spreken voor de Syrische bevolking.

In het licht van de verslechterende humanitaire situatie sprak de Raad zijn bereidheid uit de humanitaire steun te verhogen. De humanitaire hulp van de EU (exclusief middelen die direct van de lidstaten komen) bedraagt inmiddels 126 miljoen euro. Andere donoren werden opgeroepen ook over te gaan tot een verhoging van de humanitaire steun. Commissaris Georgieva schetste dat de onveiligheid het werk van hulpverleners steeds vaker onmogelijk maakt, terwijl de tekorten aan basisbehoeften oplopen. De ministers riepen alle partijen in Syrië op om humanitaire toegang tot hulpbehoevenden te verzekeren en in het bijzonder ook medisch personeel en materieel te beschermen.

De Raad veroordeelde de recente beperkingen op het gebruik van telecommunicatievoorzieningen en internet in Syrië. De Raad herhaalde dat diegenen die verantwoordelijk zijn voor de wijdverbreide en systematische schendingen van mensenrechten en internationaal humanitair recht verantwoordelijk moeten worden gehouden. Er mag geen straffeloosheid zijn voor deze misdaden. De Raad deed een oproep aan de VN-Veilighedsraad om de situatie in Syrië spoedig te bespreken, inclusief de mogelijkheid van doorverwijzing naar het ICC.

De Raad besloot het sanctieregime tegen Syrië met drie maanden te verlengen.

Egypte

Hoge Vertegenwoordiger (HV) Ashton en meerdere ministers gaven aan bezorgd te zijn over de actuele ontwikkelingen in Egypte en benadrukten het belang zowel president Morsi als zijn opposenten eensgezind aan te moedigen de juiste stappen te zetten. De EU zou moeten blijven aandringen op tastbare handreikingen van president Morsi. Daarnaast zou de oppositie geen voorwaarden moeten stellen voor het aangaan van de dialoog. De HV en meerdere ministers benadrukten het belang van het inzetten van EU-fondsen voor de ontwikkeling van een solide economische en democratische basis in Egypte. Hierbij zullen de conditionaliteiten die tijdens de EU-Egypte Taskforce aan EU-hulp werden verbonden, in acht worden genomen.

Libië

Premier Zeidan en de Libische autoriteiten hadden zich constructief opgesteld tegenover de verkenningsmissie die in november jl. een bezoek aan Libië bracht om de mogelijkheden voor EU-steun in het kader van het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) aan Libisch grensmanagement in kaart te brengen. De gesprekspartners hadden duidelijke bereidheid getoond om op dit terrein met de EU samen te werken. De mogelijkheden zullen nu verder worden uitgewerkt.

Oekraïne

De Raad bevestigde in conclusies zijn steun voor verdere toenadering van Oekraïne tot de EU en verwoordde de verwachtingen die de EU van Oekraïne heeft in concrete benchmarks. De Unie verwacht van Oekraïne dat juridische en praktische voorwaarden worden geschapen die toekomstige vrije en eerlijke verkiezingen mogelijk maken, dat selectieve rechtspraak wordt aangepakt en dat verdere justitiële hervormingen worden doorgevoerd. Indien Oekraïne vastbesloten actie en tastbare resultaten op dit punt laat zien, is de Raad bereid het Associatieakkoord en het Vrijhandelsakkoord met Oekraïne te tekenen, mogelijk tijdens de top van het Oostelijk Partnerschap in Vilnius eind 2013.

EU-Rusland top

Tijdens het debat ter voorbereiding op de EU-Rusland top op 21 december a.s. in Brussel uitten ministers hun zorgen over de verslechterende mensenrechtensituatie in Rusland. In dit verband deed minister Timmermans, gesteund door andere lidstaten, een oproep om op te komen voor mensenrechtenactivisten, die steeds verder onder druk komen te staan. Tegelijkertijd werd het belang en de noodzaak van een strategisch partnerschap met Rusland benadrukt. In dat verband zullen tijdens de top naast de mensenrechtensituatie ook handel, energie, visumaangelegenheden en actuele buitenlandspolitieke onderwerpen, zoals Syrië, aan de orde komen.

Westelijke Balkan

De ministers stonden stil bij de buitenlandspolitieke aspecten van het uitbreidingspakket van de Commissie inzake de Westelijke Balkan, waarover de Raad Algemene Zaken zich op 11 december in bredere zin buigt. Alle sprekers verwelkomden de voortgang in de dialoog tussen Servië en Kosovo, die in de afgelopen weken tot concrete resultaten heeft geleid. Zo zijn afspraken gemaakt over de aanstelling door beide landen van wederzijdse liaisons die kantoor gaan houden in de respectieve EU-vertegenwoordigingen in Belgrado en Pristina en over de opening van gemeenschappelijk beheerde grensovergangen. Twee overgangen werden op de dag van de Raad geopend. Het is de bedoeling dat de andere twee grensovergangen later in december geopend worden. Daarnaast zal Pristina het cultureel erfgoed in Noord-Kosovo beter beschermen en zal Belgrado meer transparantie verschaffen over financiering van Servische overheidsstructuren in Noord-Kosovo. Ministers prezen zowel de krachtige en initiërende rol van HV Ashton als de moed van de premiers Dacic en Thaci. Het engagement van beide landen zal ook bij de onderwerpen die in de volgende onderhandelingsronde op 17 januari a.s. op de agenda van de dialoog staan (wederzijdse vermisten, energie, telecom, wegverbinding tussen Belgrado en Pristina) moeten worden voortgezet.

Somalië

De Raad nam het herziene *Crisis Management Concept* (CMC) voor de EU trainingsmissie in Somalië aan. Een Raadsbesluit waarmee de missie met twee jaar wordt verlengd, wordt naar verwachting op 21 december 2012 aan de Raad voorgelegd. Nederland neemt vooralsnog niet deel aan EUTM Somalië. Als het herziene CMC tot heroverweging van dit standpunt leidt, wordt uw Kamer daarover geïnformeerd.

VS

De ministers hebben door tijdgebrek niet kunnen spreken over de uitslag van de verkiezingen in de VS en de gevolgen daarvan voor het Amerikaanse buitenlands beleid.

Ook de besprekingen over Iran, de EU-Celac top en de EU-Brazilië top werden van de agenda afgehaald.